

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Збереження чистоти довкілля від все більших обсягів відходів на сьогоднішній день є одним з головних питань в усіх країнах світу. Чим більш економічно розвинена країна, тим з більшою гостротою постають питання щодо усунення та знешкодження відходів. Однак бажаного результату досягли лише одиниці. В Україні, з її індустріальною структурою економіки і відповідно значними обсягами утворення відходів, ситуація щодо управління відходами залишається актуальною вже багато років. На даний час в нашій країні створена досить розгалужена нормативно-правова база у сфері управління відходами. Наростаючий потік відходів і дефіцит місць їх поховання, які до того ж не забезпечують захист навколишнього середовища від їх впливу, викликає необхідність упорядкування всіх ланок сфери поводження з відходами. Проблема знайшла досить багатостороннє відображення у цілому ряді прийнятих законів та інших законодавчих документів щодо охорони довкілля та управління відходами. Імплементация європейських директив щодо управління відходами в українське законодавство почалась ще після прийняття проекту Угоди про асоціацію між Україною та ЄС з метою гармонізації законодавства України у сфері управління відходами з законодавством Європейського Союзу.

Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу у сфері управління відходами

№	Назва закону чи іншого законодавчого документу	Яку дію передбачає документ	Відображення в житті
1	2	3	4
1	Закон «Про основні засади (стратегію) державної екополітики України на період до 2020 року» (2010 рік)	Він містить основні принципи національної екополітики, проблему відходів поставлено в центр питання	Реалізація проекту «Чисте місто»
2	«Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» (від 17.08.2011 року)	Підготовка нормативно-правового акту про спалення відходів, регламенту щодо електричного та електронного обладнання, технічний регламент щодо прийняття відходів суден та ін.	Зазначений перелік завдань перейшли спочатку з 2011 на 2012, потім на 2013, так і залишились не виконаними. Основними причинами такого гальмування стали гармонізація з європейськими стандартами та нормативами якості, а також десятирічне зволікання з розроблення класифікатора стандартів та ін.
3.*	Директива 2008/98/ЄС про відходи та скасування деяких директив	Коментуючи вибір директив слід погодитися з їх центральною роллю в правовому полі і наявністю в цих сферах суттєвих прогалин у вітчизняному правовому полі. Додамо, що хоча понад 70% займають відходи з гірничої промисловості у сьогоднішньому законодавстві України про них зовсім нічого не сказано.	
4.*	Директива про захоронення відходів, змінена та доповнена Регламентом (ЄС) 1882/2003		
5.*	Директива 2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості та якою вносяться зміни до директиви 2004/35/ЄС		
6	Директива 2008/98/ЄС – відображає еволюцію у бік економізації сфери відходів та управління ресурсами	Аналогом дії директиви в Україні є Закон «Про відходи» (1998 рік), який розроблявся під впливом європейського права у цій сфері. Український аналог визначає правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із операціями щодо поводження з відходами.	Нажаль далі розроблення проекту концепції справа не зрушила. Однак з порядку денного це завдання не знято. Спонтанно вносяться зміни і доповнення, спрямовані на ліквідацію законодавчих прогалин щодо регулювання утилізації в Закон «Про відходи» (1998 рік)

* - ці 3 директиви обов'язкові до виконання з екологічної точки зору, які були встановлені екологічним законодавством ЄС ще у проекті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Хоча в українському законодавстві ніяк не відображені подібні законопроекти, на сьогоднішній день досить активно йде вдосконалення та модифікація законодавства. Також має місце точний переклад тексту директив Євросоюзу з англійської на українську, для усунення розбіжностей їх трактування (наприклад, давно не актуальний термін «поводження з відходами» замінюється на «управління відходами»).

Проблема адаптації законодавства України у сфері охорони довкілля є дуже актуальною.

Визначальний чинник – генерування все більших обсягів відходів, яке продовжує прогресувати. Тому з розвитком економіки все з більшою гостротою постають завдання мінімізації відходів. В Україні питання з обсягами утворення

відходів і їх утилізацією є загально визнаним і екстремальним. Тому у 2010 році було прийнято Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», що містить основні принципи національної екологічної політики, питання відходів поставлено в центр уваги.

Кабінет Міністрів затвердив Національний план дій з охорони Навколишнього природного середовища України (НПД) на 2011 - 2015 роки. Ним визначено строки, відповідальність, джерела і обсяги фінансування широкого комплексу заходів, серед яких проблема відходів знайшла досить багатостороннє відображення. НПД став першим документом державного значення, який було створено і затверджено з дотриманням всіх європейських стандартів.

На сьогоднішній день прийнято низу постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України стосовно, зокрема, утилізації відпрацьованих мастил та зношених шин, реалізації національного проекту «Чисте місто», у 2013 році було підготовлено Загальнодержавну програму поводження з відходами на період до 2020 року. Використання коштів від екологічного податку на модернізації підприємств для реінвестування та інше.

Верховна Рада України протягом 2010 - 2012 років прийняла низку змін і доповнень до законодавства про відходи (зокрема, стосовно необхідності розроблення та впровадження систем поводження з ресурсноцінними відходами в тому числі пакувальними матеріалами і тарою), постановка питання про ефективність державного регулювання у сфері поводження з відходами на РНБО України та інше.

Особливої уваги набуло питання адаптації екологічного законодавства України (в тому числі стосовно відходів) до відповідного законодавства Європейського Союзу (*Acquis communautaire*). Курс на євроінтеграцію, який послідовно проголошувався всіма урядами України, обумовив послідовну постановку завдань з адаптації українського законодавства до європейського.

У проекті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (в додатку «Правові акти») визначено перелік директив та Регламентів ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища, що підлягають імплементації. Цей перелік у Додатку 1 налічує 29 документів із складу *Acquis* у сфері охорони навколишнього природного середовища. Останніми роками у Закон України «Про відходи» дещо похапцем і спонтанно вносяться зміни і доповнення, спрямовані на ліквідацію законодавчих прогалин щодо регулювання утилізації.

Таким чином вся діяльність Української влади має бути спрямована на створення законодавчої бази щодо збереження навколишнього середовища, а також ліквідацію відходів та їх утилізацію. Має бути змінена сама ідеологія закону, що і постає основним завданням імплементації Директиви 2008/98/ЄС про відходи.

Успішне розв'язання проблеми поводження з відходами є передумовою ефективного соціально-економічного розвитку нашої країни. Слід зазначити, що заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка. Ефективна державна політика не може відбуватися без вирішення завдань, що відносяться до сфери поводження з відходами, серед них, зокрема, такі як розроблення проекту закону України про загальнодержавну програму «поводження з відходами» підготовка Кабінетом Міністрів України постанов щодо створення інфраструктури утилізації непридатних транспортних засобів, електричного та електронного обладнання, поводження з медичними відходами; здійснення заходів з ліквідації небезпечних відходів; розроблення нормативно-правових актів щодо стимулювання перероблення твердих побутових відходів; створення економічних умов для будівництва та функціонування комплексів з перероблення твердих побутових відходів.